

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Epistola 452

Citation: Holberg, Ludvig: "Epistola 452", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 245.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holb11val-shoot-workid68225/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

den ene tynger paa den anden fra alle Kanter. Men Religionen tillader ikke, at man for at conservere Newtons Systema gjør Verden til Gud og confunderer de Skabte Ting med Skaberen.

Jeg forbliver etc.

EPISTOLA CDLII.

Til **

Tvende Ting, som Mennisker længe have forgiæves arbejdet paa, er den Konst at gjøre Guld, og at flyve udi Luften. Af den Historie, som min Herre nylig har fortalt mig, sees, at visse Mennisker endnu ere i de Griller, at det sidste kand lade sig gjøre, og at man ved tilsatte konstige Vinger, kand svinge sig op udi Luften, paa samme Maade, som Fugle ved deres naturlige Vinger. Men, hvis deslige daarlige Mennisker vilde betænke, hvad Forskiel der er imellem Menniskers tunge og Fuglenes lette Legemer, og, hvis de vilde nøye betragte Fugle-Vingernes Dannelse, item Svantzen, som Fuglene betiene sig af som Roer, og adskillige andre Egenskaber, som Naturen alleene har begavet, og kand begave dem med, vilde de staae fra saadant et Forsøg, som er u-giørlig, og derforuden kand tilveye-bringe meer Skade end Nytte, ja have samme Virkning som Guldmagerie, hvorom jeg tilforn har skrevet; Saa at det er troeligt, at GUD for det Menniskelige Kiøns Nytte har gjort saadant u-mueligt. Thi, hvis Mennisker kunde lære at flyve, vilde den heele Jord faae en anden Skikkelse. Mennisker maatte forlade Stæder og Landsbyer, og efter Rov-Fugles Exempler grave sig ned udi Huler, saasom Muure og Volde ikke kunde beskytte et Menniske imod det andets Vold. Kort at sige: Regieringer, Societeter, Forbund vilde reent ophøre, saasom de kunde ikke være til nogen Nytte; og man vilde see Mennisker enten udi Huler eller paa Spidse af Bierge, og derfra at nedflyve, for at

plyndre, og med Rovet at give sig tilbage igien: Saa at derfor den Herlighed, som Menniskene misunde Dyr, vilde blive dem selv til Fordervelse. Jeg forbliver etc.

EPISTOLA CDLIII.

Til **

Min Herre forlanger at vide, hvoraf det kommer sig, at man paa vor Danske Skue-Plads ingen Tragœdier forestiller: Adskillige andre have og giort samme Spørsmaal, og nogle af dem meene, at det reyser sig af Acteurernes Ubequemhed til at forestille Sørgepill. Men, saasom man har seet, med hvilken Succes de Tragiske Scener udi Melampe have været spillede, saa er den Meening uden Grund. Jeg holder for, at den rette Aarsag hertil er denne. Tragœdier maa efter vedtagen Skik skrives paa rimede Vers: Dertil udfordres lang Tid og meget Arbeyde; og i følge deraf settes Skue-Pladsen udi stor Bekostning, saasom man for ringere Priis kand bekomme ti oversatte Comœdier, end en eeneste Tragœdie. Saadant kunde dog forekommes, hvis man maatte skrive Sørgepill paa løs Stiil. Jeg siger, hvis man maatte: Thi saadant forbydes alleene ved en vedtagen Sædvane, hvortil ingen grundig Aarsag kand gives. Mr. Voltaire udi hans Betænkning over Tragœdier taler herom saaledes: Man har forsøgt at give os Sørgepill paa løs Stiil; Men, siger han, jeg troer ikke, at saadant Foretagende kand lykkes. Hvis blant Rubens eller Veroneses Skilderier en vilde sette sine Stykker, som vare udarbejdede ved Pen eller Kride, da var det en Daarlighed af ham, om hand vilde ligne sig ved disse store Skildrere. Man er, siger hand videre, paa Fester og Høytideligheder vant til Dantz og Sang: Hvis man i steden derfor vilde gaae og tale, foregivende, at der udi kunde være ligesaa stor Fornøielse, helst, saasom det sidste var meere let og naturligt, bedrog man sig i sine Tan-